

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VII. De Impedimento Affinitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

54.
Quo sensu
Abraham
uxorem ap-
pellat foro-
rem.

Nec obstat, quod Abraham in uxorem duxerit Saram, sororem suam germanam, sed non uterinam, juxta id quod ait Gen. 29. Verè soror mea est, filia patris mei, & non filia matris meae. Nam Sara vocatur ibidem & Gen. 12. soror Abraham, id est, propinqua sanguine, scilicet filia Aran fratris Abraham: quo sensu & Loth Gen. 13. frater dicitur, cum tamen esset filius Aran fratris Abraham. Dicitur autem filia patris Abraham, scilicet Thare, sed mediata, sive mediante filio Aran, & non filia matris Abraham, eò quod Aran & Abraham non essent uterini, sed ex diversa matre. Unde Gen. 11. Sara (quæ & Jescha ibidem vocatur, adeoque binominis fuit) dicitur nurus Thare, & uxor Abraham filii Thare. Ita explicat Augustinus & alii Patres ac Expositores passim. Quæ expositio confirmatur: quia si licuissent tempore Abraham Matrimonia inter fratrem & sororem, inutiliter Abraham fuisset usus hujusmodi prætextu, & Abimelech Gen. 20. non rectè collegisset, non esse uxorem, quia soror erat, vel inde se justificasset apud Deum. Ex quibus pariter patet, qualiter nihilominus Abraham non sit mentitus, tacendo uxorem, & dicendo sororem, ne se occiso ipsa ab extraneis captiva possideretur, sicque tuendo vitam propriam, & castitatem uxoris, quam simul tueri se non posse credebat, divinæ custodiæ committendo. Vide Augustinum l. 22. contra Faustum c. 26. & 33. & l. 16. de Civit. c. 19.

Contrarium
opinionis
nostræ tenen-
tes subdunt
hoc impedi-
mentum dis-
pensationi
Papa.

Sciendum tamen, opinionem nostram non esse certam: cum ei contradicat Cajetanus, Pontius & plures alii. Qui consequenter admittere debent, ex causa seu necessitate gravissima posse Pontificem in hoc dispensare, quàmvis id non sit solitum aut conveniens. Singulare tamen est, quod ex Archidiacono refert Sylvester V. Papa q. 17. scilicet Martinum V. dispensasse cum eo, qui cum sua germana contraxerat & consummaverat.

55.
Cognatio
spiritualis
quid sit, &
inter quos
contrahatur.

Cognatio spiritualis est necessitudo quarundam personarum oriens ex Sacramento Baptismi vel Confirmationis; ut habetur c. fin. de Cognat. spirit. in 6. Hæc cognatio (quæ olim latius extendebatur) est restricta à Tridentino sess. 24. c. 2. de Reform. Matr. ut solum dirimat Matrimonium inter baptizantem vel confirmantem & paternos ab una parte, & baptizatum, vel confirmatum ejusque patrem & matrem ab altera. Speciales circa hanc cognationem difficultates vide disp. 7. De Necess. Effectu & Cerem. Bapt. q. 4. & apud Præpositum hic q. 7. dub. 6.

56.
Cognatio
legalis ori-
tur ex ad-
optione.
Adoptio
aliam est per-
fecta, qua

Cognatio legalis est propinquitas quarundam personarum oriens ex adoptione. Est autem adoptio, personæ extraneæ in filium aut filiam &c. legitima assumptio. Una est perfecta, quæ adoptatus transit in patriam potestatem adoptantis, sitque heres necessarius ab intestato. Et hæc fieri

debet de expresso & mutuo consensu utriusque partis, ac eisdem principis auctoritate (nisi forte, quando avus adoptat proprium nepotem vel neptem) soletque vocari arrogatio. Altera adoptio est imperfecta, quæ homo etiam alieni juris potest locog. g. filii assumi, non transeundo in potestatem adoptantis. Et hæc fit etiam auctoritate inferioris judicis sive magistratus, de consensu solius adoptantis, nec per eam fit adoptatus heres necessarius, sed tantum ad intestato.

Et quidem Doctores satis communiter consentiunt oriri impedimentum dirimenti Matrimonium etiam ex adoptione imperfecta, saltem inter adoptantem & adoptatum ejusque descendentes usque ad quartum vel aliquem alium gradum, de quo ipsi variant. Nihilominus valde probabiliter id negat Vasquez d. 63. num. 9. & varii Recentiores: eò quod jura possint, adeoque debeant intelligi de adoptione perfecta: in qua etiam sola specialiter locum habet ratio & convenientia, ob quam hoc impedimentum fuit inductum.

Itaque perfecta adoptio sive arrogatio dirimit Matrimonium in linea recta inter adoptantem & adoptatum, & legitimos descendentes adoptati; idque juxta aliquos in infinitum: juxta alios usque ad secundum gradum, juxta plures alios usque ad quartum; juxta Sanchez autem & alios solum dirimit quoad illos descendentes, qui tempore adoptionis sunt sub potestate adoptati, adeoque aliquando sub potestate adoptantis. Secundò inter adoptantem & uxorem adoptati; item inter uxorem adoptantis & adoptatum. Tertio in linea transversa inter adoptatum & filios legitimos adoptantis, quamdiu utriusque sunt sub potestate adoptantis: & cessat vel cessante adoptione, vel dum alterutri emancipantur. Reliqua, quæ de hac cognatione quæri possunt, quia rara sunt & incerta, vide apud Sanchez d. 63. & alios.

QUESTIO VII.

De Impedimento Affinitatis.

AFFINITAS est propinquitas personarum orta ex copula carnali inter cognoscentem & consanguineos personæ carnaliter cognitæ. Nam cum ii fiant una caro, consequenter consanguinei unius, propter unitatem naturæ vel sanguinis, transeunt ad hinc alterius, in tali linea, recta vel laterali, & eo propinquitatis gradu, quo erant alteri consanguinei. Unde c. Fratemitatis de, 35. q. 10. dicitur: Si unus caro sunt, quomodo potest aliquis eorum propinquus pertinere uni, nisi pertineat alteri. Stipes proinde in affinitate dicitur duplex illa persona, quæ per copulam fit una capo: cum utraque sit radix & origo

& rigō hujus affinitatis: ad eō ut vir & uxor non tam sunt inter se affines, quā affinitatis principium.

Hinc patet I. non oriri affinitatem inter consanguineos utriusque. Unde duo fratres, vel pater & filius, possunt omni tempore ducere duas sorores, aut matrem & filiam. Sublatum quoque est per Innocentium III. in Concilio Lateranensi, & refertur c. Non debet, de Consang. & affin. duplex aliud genus affinitatis jure antiquo statutum, quod secundum & tertium dicebatur. Quorum illud ex primo affinitatis genere (quod hodie solum viger) istud ex secundo genere nascebatur: sic ut amplius non oriatur affinitas ex affinitate. Olim autem maritus viduæ habebat affinitatem secundi generis cum consanguineis prioris mariti usque ad quartum gradum. Si verò viduæ defunctæ duxisset maritus ejusdem secundam uxorem, hæc rursus contrahebat affinitatem tertii generis cum iisdem consanguineis primi mariti usque ad secundum gradum; ut declarat Glossa c. Non debet.

Patet II. requiri copulam, quæ per se sufficiat ad generationem, nisi sterilitas aut quid simile obstat: quia per se solum sunt una caro. Unde non sufficiunt tactus quicumque, nec etiam penetratio vasæ abique effusione seminis intra illud, similiter nec congressus sodomiticus vel spadonum, utpote insufficientis ad generationem. An autem ad copulam inductivam affinitatis requiratur seminatio etiam ex parte feminæ, est contraversum, & pendet à difficultate Physica, an semen mulieris sit ad generationem necessarium. Quod quidem Varii, etiam recentiores Theologi asserunt, qui consensu tenent Matrimonium non aliter, quā si etiam femina seminet, consummari. Potior tamen pars Doctorum contradicit. Sed & aliter sentitur, seminatio nem feminæ in copula adfuisse, non solum præsumi in foro externo, verum etiam in veri veritate ita censendum esse, nisi evidenter aliud constaret.

Patet III. Affinitatem contrahi etiam ex copula occulta aut involuntariè habita, in somno, ebrietate: quia ad hunc effectum non consideratur culpa, sed quod fiant una caro sufficienter ad generationem. Unde de copula habita cum femina invita, expressè id decidit Pontifex c. Discretionem, De eo qui cognovit consanguineam.

Patet IV. Affinitatem contrahi etiam ex copula illicita, nam etiam qui adheret meretrici, unum corpus efficiunt, inquit Apostolus I. ad Cor. 6. Patet ex Canonibus, & novissime ex Tridentino sess. 24. c. 4.

Patet V. Matrimonium ratum non solum ducere propriè affinitatem (quāvis Nonnulli sic loquantur) sed impedimentum publicæ honestatis, ut etiam refertur expressè declarasse Congregatio Cardinalium, & supponit Herinex Sum. Theol. Pars IV.

nit Pius V. Bulla Ad Romanum spectat edita ad Concilium Tridentinum, quæ refertur in Decretal. Tit. de Matrim. & Sponsal. c. 2. Unde excommunicati, lata adversus contrahendum in affinis, non comprehendit hunc casum: cum per Matrimonium ratum verè non fiant una caro. His præmissis

Dico I. Affinitas orta ex copula licita, sive matrimoniali, dirimit Matrimonium contrahendum usque ad quartum gradum inclusivè. Patet ex Concilio Lateranensi, & refertur c. Non debet, de Consanguin. & affin. In quo etiam antiqui Canones restringuntur, quibus impedimentum hoc extendebatur usque ad septimum gradum, ac insuper cetera affinitatis generis tolluntur, relicto unico, quod initio dubii explicavimus.

Dico II. Affinitas orta ex copula illicita dirimit Matrimonium usque ad secundum gradum inclusivè. Patet ex Tridentino sess. 24. c. 4. de Reformat. Matrim. ubi etiam restringit antiqua jura, juxta quæ hæc affinitas olim tam latè se extendebat, quā quæ oriebatur ex copula licita. Unde in tertio & ulterioribus gradibus amplius non dirimit, immo ne impedit Matrimonium, ut declaravit Pius V. Bulla cit. Idque probabiliter etiam in illis locis, ubi alia Decreta Concilii non sunt recepta; ut docet Malderus 1. 2. q. 90. disp. 2. Zypaus 1. 4. Consul. Canon. de Cognat. spirit. Consult. 1. & alii. Quomodo (ait Zypaus supra) refertur & Pium V. declarasse Tridentinum quoad favorabilia à Catholicis Angliæ observari posse. Quos sanè sub Hæreticis gementes à communi beneficio Concilii excludi non congruebat, ob impeditam malorum pervicacià decretorum Tridentini publicationem: eò magis, quod ex derogatoria extremam illam solemnitatem non exigat: quodque plurimæ sint provinciæ, in quibus non omnia Tridentini decreta sunt recepta; nec tamen ullus rectè negaverit, quoad reliqua recipi potuisse & observari, ut arguit Zypaus supra.

Dico III. Affinitas, sive in linea transversa, sive etiam in recta, non dirimit jure naturæ Matrimonium in quocumque gradu. Prima pars constat: quia Jacob Patriarcha accepit duas sorores in uxores Gen. 29. Judas dedit eidem mulieri successivè duos filios in Matrimonium Gen. 38. nec tamen hoc reprehenditur à Scriptura: neque etiam apparet necessitas, aut vestigium aliquod divinæ dispensationis. Inno Deuter. 25. præcipitur, ut si frater obierit absque liberis, alius frater accipiat ejus viduam in uxorem, & suscitet semen defuncto fratri suo. Idem probatur ex c. sibi. de Divortis, ubi permittit Pontifex, ut qui in infidelitate contraxerat cum vidua fratris sui, permaneat cum ea post conversionem. Denique probatur ex factis Pontificum, qui in primo gradu affinitatis lineæ transversæ sæpè dispensarunt. Nam Alexan-

62. Affinitas orta ex copula conjugali matrimonium dirimit usque ad quartum gradum.

63. Orta verò ex copula fornicariâ, usque ad secundum gradum inclusivè.

An ubi Tridentinum non est publicatum, reductio per ipsum iuncta locum habeat.

64. Nulla affinitas dirimit jure naturæ, sive in linea transversa.

der VI. dispensavit cum Emauele rege Lulitanis, ut duceret viduam relictam fratris. Julius II. dispensavit cum Henrico VIII. rege Angliæ, ut duceret Catharinam Aragoniam, lectissimam & sanctissimam feminam relictam Arthuri fratris (à quo tamen eam prorsus mansisse intactam narratur) omnibus penè orbis Christiani Academijs tale Matrimonium approbantibus. Quæ post diligentissimam discussionem ratione controversiæ obortæ factam, Clemens VII. eandem dispensationem & Matrimonium firmiter comprobavit: non obstante quòd Henricus VIII. prætextu contrariæ sententiæ (quæ olim fuit aliquorum) reverà autem inescatur impuro amore Annæ Bolonæ, Catharinam post pacatissimum plurimorum annorum connubium repudiavit. Clemens VIII. dispensavit cum rege Poloniæ, ut acciperet sororem uxoris defunctæ. Sic & nostro tempore Casimirus Poloniæ Rex acceperat viduam relictam fratris ex dispensatione Innocentii X.

65. *Sive etiam in reb.* Secunda pars est magis controversa: nam multi existimant Matrimonium inter vitricum, & privignam, & inter privignum & novercam, esse irritum jure naturæ. Sed nobiscum tenet Sanchez d. 67. & plurimi alii. Et colligitur ex Scoto dist. 41. num. 4. quatenus indefinite docet, affirmatè dirimere Matrimonium tantum ex statuto Ecclesiæ. Colligitur etiam ex Cancilio Aurelianensi III. (quod celebratum fuit anno 540.) c. 10. Deinde probatur: quia unitas, quam isti affines habent inter se, est tantum accidentalis, ratione commixtionis carnalis inter unum illorum & consanguineum alterius, plurimumque distat ab unitate substantiæ, quam consanguinei habent inter se, præsertim taliter, ut unus sit principium substantiæ alterius: adeoque non videtur ex solo jure naturæ Matrimonium inter ullos affines esse invalidum. Verum quidem est, aliquam in eo latere indecentiam, quòd privignus v. g. contraheret cum noverca, cui ob conjunctionem cum patre reverentiam debet, quamque ideo vulgariter nomine matris appellat: est tamen multò minor, quam si contraheret cum propria matre, à qua tamquam principio verè originem traxit; nec videtur se solà sufficere ad Matrimonium dirimendum. Idque magis apparet, quando quis contraheret cum illa, quam pater aliquando fornicariè cognovit, vel contraheret cum filia, ejus ipse matrem aliquando carnaliter cognovit sine Matrimonio.

66. *Incestuosus 1. ad Cor. 5. habebat uxorem patris sui adhuc vivens.* Nec obstat, quòd Apostolus 1. ad Cor. 5. redarguens incestum privigni cum sua noverca, dicat, talem fornicationem non audiri inter Gentes: quia (ut passim Expositores notant) pater istius incestuosi adhuc vivebat; ut colligitur ex 2. ad Cor. 7. v. 12. ubi dicitur injuriosus fuisse in patrem, quia

nempe totum illius adhuc viventis violat, sibi sumendo uxorem patris. Alioquin non rectè dicitur Apostolus, talem fornicationem non esse auditam inter Gentes: cum ex Historicis constet, consubia cum novercis apud quasdam Gentes usitata fuisse. Et propterea quoque Ruben tam acriter reprehensus fuit, quòd totum patris sui adhuc viventis violasset. Similiter Joannes merito redarguit Herodem: tum quia uxorem fratris sui Philippi, adhuc viventis, turpiter canitur in Officio Ecclesiastico festi decollationis S. Joannis, & testatur Josephus l. 18. Antiquit. c. 7. tum quia subiectus erat legi Moysi, quæ prohibebatur ducere uxorem fratris, etiam defuncti, utpote qui ex Herodiade reliquerat semen sive prolem.

QUÆSTIO VIII.

De Impedimento publicæ Honestatis.

IMPEDIMENTUM hoc vocatur justitia publicæ honestatis, vel expeditus publicæ honestatis, quòd æquum & justum sit ob publicam honestatem & decentiam impediri Matrimonium inter aliquas personas, quæ factæ sunt inter eam propinquæ per sponsalia vel per Matrimonium ratum. Ex quo capite induci impedimentum Matrimonii, patet ex c. Si quis desponsaverit, & c. Si quis uxorem & aliis 27. q. 2. Et c. de Sponsal. in 6. aliisque Juribus. Neque extenditur ad personas affines, sed tantum ad consanguineos illius, cum quo inita sunt sponsalia vel Matrimonium.

DECO. Impedimentum publicæ honestatis jure novo oritur ex sponsalibus dumtaxat validis, dirimitque Matrimonium tantum in primo gradu. Ita Trid. sess. 24. c. 3. Quare jure novo potest sponsus de futuro novo contrahere cum omnibus consanguineis sponsæ, exceptis matre, sororibus ac filiabus. Idem cum proportione est de sponsa respectu consanguineorum sponsi. Dixi jure novo: quia jure antiquo dirimebatur que ad quartum gradum: nec tantum oriebatur ex sponsalibus validis, sed etiam ex invalidis aliter quam ob defectum consensûs, si erant pura, sive non conditionata; sic tamen, ut nullum adferretur præjudicium sponsalibus præcedentibus. Patet ex c. un. de Sponsal. in 6. Vide Sanchez d. 69. Bonacina q. 3. pu. 11. num. 2. & seqq.

Notandum autem hoc impedimentum esse perpetuum, & debetque etiam remanere post mortem sponsi vel sponsæ, ut patet ex c. Si quis desponsaverit uxorem 27. quest. 2. & aliis Juribus. Idem est, etiam si contingat sponsalia prius valida postmodum irritari. Immo etsi postmodum dissolvantur mutuo consensu, ut cum aliis passim docet Bonacina